

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

« 11 » 09 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ: ПЕДАГОГІЧНА ПСИХОЛОГІЯ

для студентів

спеціальності 012 Дошкільна освіта

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

освітньої програми 012.00.01 Дошкільна освіта

Київ 2019

Розробники:

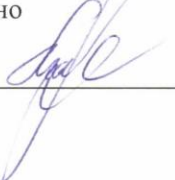
Мельник Інна Сергіївна, доцент кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладачі:

Мельник Інна Сергіївна, доцент кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри педагогіки та психології
 Протокол від 04 вересня 2019 року № 11
 Завідувач кафедри педагогіки та психології (Іванюк Г.І.)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 012.00.01 Дошкільна освіта
04 . 09 . 2019 р.
 Гарант освітньої програми (Половіна О.А.)

Робочу програму перевірено
 ____ . ____ . 2019 р.
 Заступник директора (Машовець М.А.)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « __ » 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « __ » 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « __ » 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « __ » 20__ р., протокол № ____

1. Опис навчальної дисципліни «Психологія: педагогічна психологія»

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Психологія		
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	10/300	
Курс	I, II	
Семестр	I (2/60), II (4/120) III (4/120)	
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	
Обсяг годин, в тому числі:	300	300
Аудиторні	140	40
Модульний контроль	20	-
Семестровий контроль	30	15
Самостійна робота	110	245
Форма семестрового контролю	екзамен	екзамен
Модуль «Педагогічна психологія»		
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	4 (120)	
Курс	II	II
Семестр	III	III
Кількість змістових модулів з розподілом:	4	4
Обсяг годин, в тому числі:	120	120
Аудиторні	56	16
Модульний контроль	8	-
Семестровий контроль	15	-
Самостійна робота	41	104
Форма семестрового контролю	екзамен	екзамен

2. Мета і завдання модуля «Педагогічна психологія»

Мета навчальної дисципліни - сформувати у майбутніх фахівців уявлення про психологічні закономірності, характеристики, етапи, умови і критерії успішного протікання процесів засвоєння дітьми знань, моральних норм та принципів, формування їх світогляду та переконань.

Завдання дисципліни:

- ознайомити студентів із теоретичними та методологічними основами педагогічної психології як науки на різних етапах її розвитку;
- сприяти оволодінню понятійним апаратом науки, засвоїти стратегії та методи навчально-виховної роботи;
- збагатити уявлення студентів щодо способів та послідовності передавання дітям знань та життєвого досвіду, що дозволяють максимізувати розвиваючий навчально-виховний результат;
- навчити самостійно шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел, практично застосовувати різні концепції, методи та прийоми навчання та виховання з урахуванням психологічних закономірностей розвитку особистості в умовах навчально-виховного процесу та його цілей **(ЗК-2)**;
- сформувати відповідальне ставлення до ролі педагога, прагнення вдосконалювати свою педагогічну майстерність, підвищувати свої професійні вміння на основі систематичної роботи з науковою літературою та вивчення здобутків науки на сучасному етапі її розвитку.

3. Результати навчання за дисципліною

- вміти адекватно поєднувати навчальні, виховні та розвивальні цілі в умовах навчально-виховного процесу в закладах освіти;
- вміти застосовувати на практиці концепції, методи та прийоми навчання дітей та прогнозувати, планувати й реалізовувати індивідуальну освітню траєкторію для подальшого розвитку дітей з урахуванням їх психологічних закономірностей **(ЗК-5)**;
- вміти підбирати відповідні виховні прийоми та навчальні стратегії для успішного формування у дітей передумов до оволодіння учбовою діяльністю, а також морально-етичних норм, принципів та життєвого світогляду **(ФК-1), (ФК-3)**;
- висвітлити особливості провідних видів діяльності людини на різних етапах онтогенезу (особливо на етапі дошкільного дитинства) з метою формування у студентів здатності до організації ігрової (провідної), художньо-мовленнєвої і художньо-продуктивної (образотворча, музична, театральна) діяльності дітей раннього і дошкільного віку **(ФК-8)**;
- вміти проявляти продуктивне креативне мислення з метою здійснення рефлексивної психодіагностики, самопізнання рівня й особливостей власних професійно важливих якостей і властивостей у процесі вдосконалення своєї професійної майстерності та педагогічних здібностей **(ЗК-1), (ЗК-8)**.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт						
		Аудиторна:					Самостійна	Підсумковий контроль
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Модульний контроль		
ПСИХОЛОГІЯ: ВІКОВА ПСИХОЛОГІЯ (1 КУРС, 1-2 СЕМЕСТР)								
Змістовий модуль 1. Вступ до вікової психології								
1. Вікова психологія як наука	11	2	2	2			5	
2. Вік і розвиток як центральні поняття вікової психології	14	2	2	2	2		6	
Модульний контроль	2					2		
Разом	27	4	4	4	2	2	11	
Змістовий модуль 2. Теорії психічного розвитку людини								
3. Загальна характеристика теорій психічного розвитку людини	14	2	2	2	2		6	
4. Культурно-історичний напрямок у психології розвитку. Екологічні теорії психічного розвитку	12	2	2	2			6	
Модульний контроль	2					2		
Разом	28	4	4	4	2	2	12	
Змістовий модуль 3. Психічний розвиток людини у ранньому дитинстві								
5. Пренатальний розвиток і період новонародженості	10	2	2	2			4	
6. Немовлячий період	9	2		2			5	
7. Період раннього дитинства	11	2		2	2		5	
Модульний контроль	2					2		
Разом	32	6	2	6	2	2	14	
Змістовий модуль 4. Психічний розвиток людини у дошкільному дитинстві								
8. Дошкільний вік	17	2	2	4	2		7	
9. Криза 6-7 років і психологічна готовність до школи	13	2		4			7	
Модульний контроль	2					2		
Разом	32	4	2	8	2	2	14	
Змістовий модуль 5. Психічний розвиток людини у молодшому шкільному та підлітковому віці								
10. Молодший шкільний вік	13	2	2	2	2		5	
11. Підлітковий вік	9	2		2			5	

Модульний контроль	2					2		
Разом	24	4	2	4	2	2	10	
Змістовий модуль 6. Психічний розвиток людини у юнацькому віці, в період молодості, зрілості та старості								
12. Юнацький вік. Молодість	12	2	2	2	2		4	
13. Дорослість (зрілість). Старіння і старість	8	2		2			4	
Модульний контроль	2					2		
Підготовка та проходження контрольних заходів	15							15
Разом	37	4	2	4	2	2	8	
ПСИХОЛОГІЯ: ПЕДАГОГІЧНА ПСИХОЛОГІЯ (2 КУРС, 3 СЕМЕСТР)								
Змістовий модуль 7. Вступ до педагогічної психології								
1. Педагогічна психологія як наука	6	2	2				2	
2. Загальні закономірності психічного розвитку та їх врахування у педагогічній роботі з дітьми	8	2		2			4	
3. Психологічні особливості та загальні закономірності процесів навчання та учіння	9	2			2		5	
Модульний контроль	2					2		
Разом	25	6	2	2	2	2	11	
Змістовий модуль 8. Психологія навчально-розвивальних впливів на дітей у дошкільні роки								
4. Психологічні особливості розвивальних та навчальних впливів педагога на дітей у дошкільні роки	9	2	2		2		3	
5. Гра як психологічна основа формування змісту навчання в дошкільному віці	7	2		2			3	
6. Дошкільна зрілість як основа майбутнього навчання дитини у школі	8	2		2			4	
Модульний контроль	2					2		
Разом	26	6	2	4	2	2	10	
Змістовий модуль 9. Психологія виховання дітей дошкільного віку								
7. Психологічні особливості виховного впливу дошкільного закладу на розвиток особистості дитини	7	2	2				3	
8. Психологія виховання дошкільників з порушеннями у	9	2		2	2		3	

поведінці								
9. Проблеми сімейного виховання дітей дошкільного віку	8	2			2		4	
Модульний контроль	2					2		
Разом	26	6	2	2	4	2	10	
Змістовий модуль 10. Психологія педагога та педагогічного спілкування у дошкільному закладі								
10. Психологічна характеристика особистості вихователя дошкільного закладу	7	2	2				3	
11. Оптимізація професійного вихователя закладу	9	2		2	2		3	
12. Психологічні особливості педагогічного спілкування та співробітництва у дошкільному закладі	10	2		2	2		4	
Модульний контроль	2					2		
Підготовка та проходження контрольних заходів	15							15
Разом	43	6	2	4	4	2	10	
Усього	300	50	24	42	24	20	110	30

Тематичний план для заочної форми навчання

Назви змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт						
		Аудиторна:					Самостійна	Підсумковий контроль
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Модульний контроль		
ПСИХОЛОГІЯ: ВІКОВА ПСИХОЛОГІЯ (1 КУРС, 1-2 СЕМЕСТР)								
Змістовий модуль 1. Вступ до вікової психології								
1. Вікова психологія як наука	12	2					10	
2. Вік і розвиток як центральні поняття вікової психології	12		2				10	
Разом	24	2	2				20	
Змістовий модуль 2. Теорії психічного розвитку людини								
3. Загальна характеристика теорій психічного розвитку людини	15			2			13	

4. Культурно-історичний напрямок у психології розвитку. Екологічні теорії психічного розвитку	16				2		14	
Підготовка та проходження контрольних заходів	5							5
Разом	36			2	2		27	
Змістовий модуль 3. Психічний розвиток людини у ранньому дитинстві								
5. Пренатальний розвиток і період новонародженості	7	2					5	
6. Немовлячий період	12		2				10	
7. Період раннього дитинства	10						10	
Разом	29	2	2				25	
Змістовий модуль 4. Психічний розвиток людини у дошкільному дитинстві								
8. Дошкільний вік	19	2		2			15	
9. Криза 6-7 років і психологічна готовність до школи	14		2		2		10	
Разом	33	2	2	2	2		25	
Змістовий модуль 5. Психічний розвиток людини у молодшому шкільному та підлітковому віці								
10. Молодший шкільний вік	17			2			15	
11. Підлітковий вік	10						10	
Разом	27			2			25	
Змістовий модуль 6. Психічний розвиток людини у юнацькому віці, в період молодості, зрілості та старості								
12. Юнацький вік. Молодість	12			2			10	
13. Дорослість (зрілість). Старіння і старість	9						9	
Підготовка та проходження контрольних заходів	10							10
Разом	31			2			19	
ПСИХОЛОГІЯ: ПЕДАГОГІЧНА ПСИХОЛОГІЯ (2 КУРС, 3 СЕМЕСТР)								
Змістовий модуль 7. Вступ до педагогічної психології								
1. Педагогічна психологія як наука	11	2					9	
2. Загальні закономірності психічного розвитку та їх врахування у педагогічній роботі з дітьми	10						10	
3. Психологічні особливості та загальні закономірності процесів навчання та учіння	12		2				10	
Разом	33	2	2				29	

Змістовий модуль 8. Психологія навчально-розвивальних впливів на дітей у дошкільні роки									
4. Психологічні особливості розвивальних та навчальних впливів педагога на дітей у дошкільні роки	10	2						8	
5. Гра як психологічна основа формування змісту навчання в дошкільному віці	8							8	
6. Дошкільна зрілість як основа майбутнього навчання дитини у школі	11			2				9	
Разом	29	2		2				25	
Змістовий модуль 9. Психологія виховання дітей дошкільного віку									
7. Психологічні особливості виховного впливу дошкільного закладу на розвиток особистості дитини	10	2						8	
8. Психологія виховання дошкільників з порушеннями у поведінці	10			2				8	
9. Проблеми сімейного виховання дітей дошкільного віку	9							9	
Разом	29	2		2				25	
Змістовий модуль 10. Психологія педагога та педагогічного спілкування у дошкільному закладі									
10. Психологічна характеристика особистості вихователя дошкільного закладу	8							8	
11. Оптимізація особистісно-професійного зростання вихователя дошкільного закладу	10			2				8	
12. Психологічні особливості педагогічного спілкування та співробітництва у дошкільному закладі	11				2			9	
Разом	29			2	2			25	
Підготовка та проходження контрольних заходів									
Усього	300	12	8	14	6			245	15

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. ВСТУП ДО ПЕДАГОГІЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

Тема 1. Педагогічна психологія як наука

Предмет, завдання та сучасний стан розвитку педагогічної психології. Основні проблеми у педагогічній психології. Структура педагогічної психології. Зв'язок педагогічної психології з іншими науками. Єдність педагогічної та вікової психології. Основні історичні етапи становлення педагогічної психології як науки. Принципи і методи дослідження у педагогічній психології. Понятійно-категоріальний апарат педагогічної психології.

Основні поняття теми: психологія педагогічна, онтогенез, філогенез, психічний розвиток, метод дослідження.

Рекомендовані джерела:

Основні: [1,2,3,4,5]

Додаткові: [2,3,5,6]

Тема 2. Загальні закономірності психічного розвитку та їх врахування у педагогічній роботі з дітьми

Поняття «розвиток» у педагогічній психології. Психічний розвиток дитини в онтогенезі та його загальні закономірності. Проблема детермінант та рушійних сил психічного розвитку людини. Біологічні передумови психічного розвитку (спадковість, вроджені задатки та дозрівання нервової системи). Роль діяльності та спілкування у психічному розвитку людини. Поняття періоду психічного розвитку. Сенситивні періоди в розвитку та вікові кризи. Необхідність знань вікових та психологічних особливостей дитини для педагога. Основні теорії психічного розвитку людини (психосоціальна теорія Е.Еріксона, теорія когнітивного розвитку Ж.Піаже, культурно-історична концепція психічного розвитку Л.С.Виготського). Практичне застосування теорій психічного розвитку у педагогічній роботі з дітьми.

Основні поняття теми: вік, біологічний вік, психологічний вік, ріст, дозрівання, диференціація, навчання, імпринтинг, соціалізація, нерівномірність, гетерохронність, сенситивний період, вікова криза, спадковість, зовнішні впливи, підкріплення, асоціації, свідоме, несвідоме, стадія психічного розвитку, ідентичність, інтеграція, адаптація, соціальна ситуація розвитку, новоутворення, криза, навчання, зона актуального розвитку, зона найближчого розвитку, інтеріоризація, провідна діяльність.

Рекомендовані джерела:

Основні: [1,2,3,4,5]

Додаткові: [2,3,5,6]

Тема 3. Психологічні особливості та загальні закономірності процесів навчання та учіння

Психологічна характеристика поняття «навчання». Співвідношення понять «навчання», «учіння» й «научіння». Види та рівні навчання дошкільників. Психологічні механізми процесів учіння і навчання та чинники, що впливають на їх ефективність у дошкільному віці. Учіння як пізнавальна діяльність, його структура. Психологічні особливості процесу засвоєння знань, умінь і навичок

Основні поняття теми:

Рекомендовані джерела:

Основні: [1,2,3,4,5]

Додаткові: [2,3,5,6,7]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ПСИХОЛОГІЯ НАВЧАЛЬНО-РОЗВИВАЛЬНИХ ВПЛИВІВ НА ДІТЕЙ У ДОШКІЛЬНІ РОКИ

Тема 4. Психологічні особливості розвивальних та навчальних впливів педагога на дітей у дошкільні роки

Єдність розвивальних та навчальних впливів на дітей дошкільного віку. Чинники, що впливають на ефективність навчальних впливів на дошкільників. Залежність навчальних впливів від основних вікових та індивідуальних закономірностей розвитку психічних процесів дитини. Психологічні прийоми розвитку психічних процесів у дітей. Психологічні особливості формування спеціальних дій вміння вчитись у дошкільників: моделювання і уважність. Розвиток внутрішнього плану дій у дошкільників. Проблеми формування навичок читання й письма у старших дошкільників.

Основні поняття теми: научіння, імпринтинг, умовно-рефлекторне, оперантне, вікарне, вербальне научіння, учіння, навчання, довільність, психічні процеси, увага, сенсорний розвиток, мислення, уява, пам'ять.

Рекомендовані джерела:

Основні: [1,2,3,4,5]

Додаткові: [2,3,5,6,7]

Тема 5. Гра як психологічна основа формування змісту навчання в дошкільному віці

Психологічна характеристика дитячої гри. Етапи розвитку ігрової діяльності в онтогенезі. Структура дитячої гри. Основні види ігор у дошкільному віці. Роль педагога у організації ігор дітей у групі дошкільного закладу освіти. Психологічні особливості навчання дошкільників в ігровій формі. Дидактична гра як засіб формування навчальної компетентності дошкільника.

Основні поняття теми: провідна діяльність, гра, предметна гра, сюжетно-рольова гра, ігрові правила, дидактична гра.

Рекомендовані джерела:

Основні: [2,3,4,5]

Додаткові: [2,4,7]

Тема 6. Дошкільна зрілість як основа майбутнього навчання дитини у школі

Психологічні передумови формування у дітей уміння вчитися. Складові та критерії дошкільної зрілості дитини. Роль вихователя у підготовці дошкільника до оволодіння учбовою діяльністю. Психологічні особливості та умови ефективної мотивації старших дошкільників до майбутнього навчання в школі. Проблеми адаптації дітей до школи. Варіанти розвитку шести- та семирічних дітей. Поняття неуспішності та її причини. Психологічні основи роботи зі старшими дошкільниками щодо запобігання неуспішності та адаптаційних проблем при переході до шкільного навчання.

Основні поняття теми: передумови до шкільного навчання, інтелектуальна готовність, особистісна готовність, мотивація, соціально-психологічна готовність, емоційно-вольова готовність, криза шести-семи років, новоутворення, інтелектуалізація афекту, внутрішня позиція школяра, психологічна готовність до школи, адаптація, проблеми адаптації до школи, шкільна неготовність.

Рекомендовані джерела:

Основні: [1,2,3,4,5]

Додаткові: [2,3,6,7]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. ПСИХОЛОГІЯ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Тема 7. Психологічні особливості виховного впливу дошкільного закладу на розвиток особистості дитини

Психологічна характеристика процесу виховання. Виховання як процес формування мотивів і форм поведінки дитини. Спрямованість особистості та її види. Рівні морального розвитку. Моральне виховання у дошкільному віці. Методи, форми та психологічні умови виховання дітей дошкільного віку. Необхідність врахування вікових особливостей та закономірностей особистісного розвитку при здійсненні виховних впливів на дошкільника. Основні завдання виховання у кожному віковому періоді дошкільного дитинства. Виховання і гра, виховання і трудова діяльність дітей дошкільного віку. Критерії та показники вихованості дітей. Зв'язок дошкільного закладу і сім'ї у вихованні дітей.

Основні поняття теми: виховання, цінності, переконання, соціальні установки, звички, моральне виховання, спрямованість особистості, наслідування, переконування, навіювання.

Рекомендовані джерела:

Основні: [1,2,3,4,5]

Додаткові: [2,3,6,7]

Тема 8. Психологія виховання дошкільників з порушеннями у поведінці

Фактори ризику порушень поведінки у дошкільному віці. Порушення поведінки, причинами яких є психологічні і соціальні проблеми. Порушення поведінки, причинами яких є психічні і психофізіологічні розлади (захворювання). Психологічні особливості профілактики та корекції поведінкових порушень дітей дошкільного віку.

Основні поняття теми: поведінка, девіантна поведінка, педагогічна запущеність, соціальна дезадаптація, агресивність, тривожність, гіперактивність, розлади аутистичного спектру.

Рекомендовані джерела:

Основні: [1,2,3,4,5]

Додаткові: [2,3,6,7]

Тема 9. Проблеми сімейного виховання дітей дошкільного віку

Характеристика сім'ї як інституту соціалізації. Соціально-психологічні проблеми стабільності сім'ї. Психологічні особливості сімейних виховних впливів. Типи сімейного виховання. Особливості гендерного виховання у сім'ї. Психолого-педагогічна діагностика дитячо-батьківських стосунків. Умови ефективного сімейного виховання дошкільників. Проблеми виховання дітей у сім'ях «групи ризику».

Основні поняття теми: сім'я, сімейне виховання, гендерні відмінності, дитячо-батьківські стосунки, повна сім'я, неповна сім'я, багатодітна сім'я.

Рекомендовані джерела:

Основні: [1,2,3,4,5]

Додаткові: [2,3,6,7]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV. ПСИХОЛОГІЯ ПЕДАГОГА ТА ПЕДАГОГІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ У ДОШКІЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Тема 10. Психологічна характеристика особистості вихователя дошкільного закладу

Поняття психологічної культури педагога. Психологічна грамотність і психологічна компетентність. Психологічна структура особистості людини. Психологічні вимоги до особистісних і професійних якостей педагога. Спрямованість особистості педагога та мотивація до педагогічної діяльності. Придатність, готовність та включеність як складники відповідності педагога професійній діяльності. Індивідуальні стилі педагогічної діяльності.

Основні поняття теми: педагогічна культура, психологічна культура, психологічна грамотність, психологічна компетентність, придатність до педагогічної діяльності, готовність до педагогічної діяльності, включеність у педагогічну діяльність, психофізіологічні властивості, особистісні якості, стиль педагогічної діяльності.

Рекомендовані джерела:

Основні: [1,2,4,5]

Додаткові: [1,2,3,5,6]

Тема 11. Оптимізація особистісно-професійного зростання вихователя дошкільного закладу

Шляхи вдосконалення психологічної культури вихователя дошкільного закладу. Організація психологічної самоосвіти педагога. Саморегуляція психічних процесів педагога. Аутотренінг у роботі педагога та його особливості. Розвиток професійної самосвідомості. Рефлексія у діяльності педагога. Труднощі в роботі педагога. Кризи професійного розвитку, їх причини та прояви. Синдром професійного вигорання, його причини та способи подолання.

Основні поняття теми: психологічна самоосвіта, самоконтроль, саморегуляція, аутотренінг, професійна самосвідомість, самопізнання, саморозвиток, професійна криза, емоційне виснаження, синдром професійного вигорання.

Рекомендовані джерела:

Основні: [1,2,4,5]

Додаткові: [1,2,3,5,6]

Тема 12. Психологічні особливості педагогічного спілкування та співробітництва у дошкільному закладі

Психологія спілкування. Психологічна характеристика педагогічного співробітництва та спілкування. Суб'єкт-суб'єктна взаємодія у дошкільному закладі. Основні стилі педагогічного спілкування. Встановлення психологічного контакту між учасниками педагогічного процесу. Роль зворотного зв'язку в спілкуванні. Психологічні особливості професійної взаємодії вихователя з колегами й батьками вихованців. Ускладнення у педагогічному спілкуванні. Смыслові бар'єри у педагогічному спілкуванні та способи їх подолання. Поняття про конфлікт у психології. Педагогічні ситуації і конфлікти. Особливості конфліктів між учасниками педагогічного процесу у дошкільному закладі. Прямі і непрямі методи вирішення педагогічних конфліктів. Психологічні техніки продуктивного спілкування. Шляхи оптимізації педагогічного спілкування та взаємодії.

Основні поняття теми: спілкування, педагогічне спілкування, взаємодія, суб'єкт-суб'єктна взаємодія, психологічний контакт, емпатія, соціальна перцепція, стиль педагогічного спілкування, психологічний контакт, смисловий бар'єр, конфлікт.

Рекомендовані джерела:

Основні: [1,2,4,5]

Додаткові: [1,2,3,5,6]

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	3	3	3	3	3	3	3	3
Відвідування семінарських занять	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Відвідування практичних занять	1	1	1	2	2	1	1	2	2
Відвідування лабораторних занять	1	1	1	1	1	2	2	2	2
Робота на семінарському занятті	10	1	10	1	10	1	10	1	10
Робота на практичному занятті	10	1	10	2	20	1	10	2	20
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	1	10	1	10	2	20	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	3	15	3	15	3	15
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом			76		87		87		98

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Кількість балів
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ВСТУП ДО ПЕДАГОГІЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ		
1. Скласти словник термінів педагогічної психології як науки.	2	5
2. Ознайомитися з системами розвиваючого і проблемного навчання Ш.Амонашвілі, В.В.Давидова, Д.Б.Ельконіна, Л.С.Виготського та Л.В.Занкова; теорією поетапного формування розумових дій П.Я.Гальперіна; теорією програмованого навчання Б.Скінера. Характеристику означених поглядів подати у вигляді порівняльної таблиці.	4	5
3. Написати твір-роздум на тему «Спадковість та соціум як рушійні сили психічного розвитку дитини».	5	5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ПСИХОЛОГІЯ НАВЧАЛЬНО-РОЗВИВАЛЬНИХ ВПЛИВІВ НА ДІТЕЙ У ДОШКІЛЬНІ РОКИ		
4. Охарактеризувати погляди Г.С.Костюка на співвідношення понять «розвиток» і «навчання». Аналіз поглядів подати у вигляді порівняльної таблиці.	3	5
5. Підібрати комплекс корекційно-розвивальних вправ для активізації пізнавальних процесів у дітей (сприймання, пам'яті, мислення, уваги) на занятті вихователя в дошкільному закладі освіти.	3	5
6. Розробити міні-лекції для батьків старших дошкільників на тему «Особливості підготовки дітей до майбутнього навчання у школі».	3	5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. ПСИХОЛОГІЯ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ		
7. Навести кілька прикладів педагогічних ситуацій з проблем морального розвитку дитини та запропонувати варіанти їх вирішення.	3	5
8. Розробити поради вихователям дошкільних закладів щодо психологічних особливостей виховання дітей з асоціальною поведінкою.	3	5
9. Підібрати тематику психологічних консультацій для батьків з питань виховання дітей дошкільного віку. Розкрити зміст консультації за однією з підібраних тем.	4	5

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV. ПСИХОЛОГІЯ ПЕДАГОГА ТА ПЕДАГОГІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ У ДОШКІЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ		
10. Створити міні-презентацію на тему «Портрет успішного вихователя».	3	5
11. Розробити пам'ятку для вихователів «Профілактика синдрому професійного вигорання у педагога».	3	5
12. Провести самодіагностику особистісно-професійних якостей студентів-майбутніх вихователів (на основі підбору конкретної психодіагностичної методики).	4	5
Всього:	41	60

Критерії оцінювання завдань самостійної роботи

<i>Критерії</i>	<i>Обґрунтування критеріїв</i>	<i>Бали</i>
<i>Розуміння завдання</i>	- робота демонструє точне розуміння завдання	1
	- включені матеріали, що безпосередньо розкривають теми або опосередковані до неї	0,5
	- включені матеріали, що не мають безпосереднього відношення до теми, зібрана інформація не аналізується і не оцінюється	0
<i>Повнота розкриття теми</i>	- тема розкрита повністю	1
	- часткове розкриття теми	0,5
	- виконане завдання не відповідає темі	0
<i>Логіка викладу інформації</i>	- логічне й структуроване викладення матеріалу	1
	- порушення логіки й структури викладу	0,5
<i>Креативність</i>	- унікальність роботи, велика кількість оригінальних прикладів, у роботі присутні авторські знахідки	1
	- стандартна робота, не містить авторської індивідуальності	0,5
<i>Культура змістового наповнення відповідей</i>	- орфографічно правильно оформлена робота з точки зору граматики, стилістики	1
	- присутні не грубі помилки з точки зору граматики, стилістики, орфографії	0,5
	- грубі помилки з точки зору граматики, стилістики, орфографії	0
Всього		5 балів

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль здійснюється у формі комп'ютерного тестування, що охоплює 25 питань з таких категорій, як: аналіз, синтез, використання, знання, оцінювання, розуміння. Тривалість проведення модульного контролю: 60хв. на кожного студента. Максимальна кількість балів: 25 балів. Критерії оцінювання: кожне питання оцінюється в 1 бал.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Форма проведення: комплексний екзамен (вікова та педагогічна психологія).

Орієнтовні питання до екзамену:

1. Вікова психологія як наука.
2. Вік і розвиток як центральні поняття вікової психології.
3. Загальна характеристика теорій психічного розвитку людини.
4. Культурно-історичний напрямок у психології розвитку.
5. Екологічні теорії психічного розвитку.
6. Пренатальний розвиток і період новонародженості.
7. Психічний розвиток дитини у немовлячий період.
8. Психічний розвиток дитини у період раннього дитинства.
9. Психічний розвиток людини у дошкільному дитинстві.
10. Криза 6-7 років і психологічна готовність до школи.
11. Психічний розвиток людини у молодшому шкільному віці.
12. Психічний розвиток людини у підлітковому віці.
13. Психічний розвиток людини у юнацькому віці.
14. Психічний розвиток людини в період молодості..
15. Психічний розвиток людини у період зрілості та старості.
16. Педагогічна психологія як наука.
17. Загальні закономірності психічного розвитку та їх врахування у педагогічній роботі з дітьми.
18. Психологічні особливості та загальні закономірності процесів навчання та учіння.
19. Психологічні особливості розвивальних та навчальних впливів педагога на дітей у дошкільні роки.
20. Гра як психологічна основа формування змісту навчання в дошкільному віці.
21. Своєрідність психологічної підготовки дошкільника до майбутнього навчання в школі.
22. Психологічні особливості виховного впливу дошкільного закладу на розвиток особистості дитини.
23. Психологія виховання дошкільників з порушеннями у поведінці.
24. Проблеми сімейного виховання дітей дошкільного віку.
25. Психологічна характеристика особистості вихователя дошкільного закладу.
26. Оптимізація особистісно-професійного зростання вихователя дошкільного закладу.
27. Синдром професійного вигорання, його причини та способи подолання.
28. Психологічні особливості педагогічного спілкування та співробітництва у дошкільному закладі.
29. Ускладнення у педагогічному спілкуванні.
30. Шляхи оптимізації педагогічного спілкування та взаємодії.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Рекомендовані джерела

Основні (базові):

1. Вікова та педагогічна психологія: Навч. посіб. / О.В.Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін. – К.: 2008. – 400 с.
2. Власова О.І. Педагогічна психологія: Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К: «Либідь», 2005. – 400 с.
3. Педагогічна психологія: дошкільний вік: навч. посіб. для студ. ВНЗ / І.С.Мельник. – К.: Київ. ун-т ім. Б.Грінченка, 2013. – С.58-72
4. Поліщук В.М. Вікова та педагогічна психологія. Навчально-методичний посібник. Суми, 2007. – 330с.
5. Сергєєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасєка О.В. Педагогічна психологія. Навчальний посібник. К: Центр учбової літератури, 2012. – 168с.

Додаткові:

1. Болтівець С.І. Педагогічна психогієна: теорія та методика: Монографія. — К.: 2000.
2. Ги Лефрансуа. Прикладная педагогическая психология / Ги Лефрансуа. – СПб: прайм-ЕВРО-ЗНАК, 2005. – 416с.
3. Савчин М.В. Педагогічна психологія: навч.посібник. К: 2007.
4. Світ дитячої гри / К. В.Карасьова, Т. О. Піроженко. – К: Шк. світ, 2010. – 128 с.
5. Сисоєва С.О., Поясок Т.Б. Хрестоматія з психології та педагогіки. Навчальний посібник. Кременчук, 2008. – 400с.
6. Столяренко Л. Д. Педагогическая психология / Столяренко Л. Д. – Ростов н/Д: «Феникс», 2003. – 2-е изд., перераб. и доп. – 544с. – (Серия «Учебники и учебные пособия»).
7. Урунтаева Г. А. Дошкольная психология: [учеб. пособие для студ. сред. пед. учеб. заведений] / Урунтаева Г. А. – 5-е изд., стереотип. - - М.: Издательский центр «Академия», 2001. - 336 с.

7. Навчально-методична карта навчальної дисципліни «Психологія: педагогічна психологія»

Разом: 120 год., лекції – 24 год., семінар. – 8 год., практич. – 12 год, лаборатор. – 12 год., сам. робота – 41 год., МКР – 8 год., сем. контр. - 15 год.

Модулі	Змістовний модуль I			Змістовний модуль II			Змістовний модуль III			Змістовний модуль IV		
Назва модуля	Вступ до педагогічної психології			Психологія навчально-розвивальних впливів на дітей у дошкільні роки			Психологія виховання дітей дошкільного віку			Психологія педагога та педагогічного спілкування у дошкільному закладі		
К-сть балів	76			87			87			98		
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Теми лекцій	Педагогічна психологія як наука (1 бал)	Загальні закономірності психічного розвитку та їх врахування у педагогічній роботі з дітьми (1 бал)	Психологічні особливості та загальні закономірності процесів навчання та учіння (1 бал)	Психологічні особливості розвивальних та навчальних впливів педагога на дітей у дошкільні роки (1 бал)	Гра як психологічна основа формування змісту навчання в дошкільному віці (1 бал)	Сверідність психологічної підготовки дошкільника до майбутнього навчання в школі (1 бал)	Психологічні особливості виховного впливу дошкільного закладу на розвиток особистості дитини (1 бал)	Психологія виховання дошкільників з порушеннями у поведінці (1 бал)	Проблеми сімейного виховання дітей дошкільного віку (1 бал)	Психологічна характеристика особистості вихователя дошкільного закладу (1 бал)	Оптимізація особистісно-професійного зростання вихователя дошкільного закладу (1 бал)	Психологічні особливості педагогічного спілкування та співробітництва у дошкільному закладі (1 бал)
Теми семінарськ. занять	Принципи і методи дослідження у педагогічній психології (11 балів)			Психологічні прийоми розвитку психічних процесів у дітей (11 балів)			Психологічні особливості виховання у кожному віковому періоді дошкільного дитинства (11 балів)			Індивідуальні стилі педагогічної діяльності (11 балів)		
Теми практичних занять	Основні теорії психічного розвитку людини (11 балів)			Психологічні особливості навчання дошкільників в ігровій формі. (11 балів) Складові та критерії психологічної готовності дитини до школи. (11 балів)			Фактори ризику порушень поведінки у дошкільному віці (11 балів)			Шляхи вдосконалення психологічної культури вихователя дошкільного закладу (11 балів) Ускладнення у педагогічному спілкуванні (11 балів)		
Теми лаборатор. занять	Учіння як пізнавальна діяльність, його структура (11 балів) Психологічні особливості формування спеціальних дій вміння вчитись у дошкільників (11 балів)			Психологічні особливості профілактики та корекції поведінкових порушень дітей дошкільного віку (11 балів) Проблеми виховання дітей у сім'ях «групи ризику» (11 балів)			Психологічні особливості профілактики та корекції поведінкових порушень дітей дошкільного віку (11 балів) Синдром професійного вигорання, його причини та способи подолання (11 балів) Шляхи оптимізації педагогічного спілкування та взаємодії (11 балів)					
Самостійна робота	15 балів			15 балів			15 балів			15 балів		
Види контролю	МКР (25 балів)			МКР (25 балів)			МКР (25 балів)			МКР (25 балів)		
Підсум. контр.	Екзамен											

Разом: 348 , Ку: /60 = 5,8